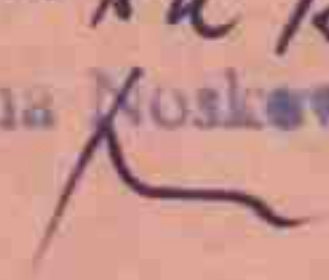

TAJNÉ

STÁTNÍ ORGANIZAČNÍ ARCHIV v Praze
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ
Důvod: 490/2020 - n.k.č. 183
3.0.09 PhDr. Alena Kosková
Podpis:

Výtisk číslo: 1

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

86

Č. j.: inf. /03224/ 86
Počet listů: 10
Počet výtisků: 27
Den vydání: 21. listopadu 1989

OBSAH

Operativní informace k 21. 11. 1989 / k 12.00 hodině/

Operativní informace k 21. 11. 1989 /k 12.00 hodině/

Ze zpráv krajských /městských/ výborů vyplývá, že ve všech krajích byla přijata opatření ve smyslu dálnopisu generálního tajemníka ÚV KSČ. Pracovní skupiny ÚV KSČ, krajských a okresních výborů strany byly delegovány do rozhodujících center a podniků, aby zabezpečily jednotnou informaci a analýzu politické situace. Zabezpečována je ochrana podniků a závodů, přijata byla opatření proti pronikání "nežádoucích elementů" a šíření negativních jevů. Do pohotovosti byly uvedeny krajské a okresní štáby LM.

Rozdílná stanoviska jsou zaujímana k zásahu pořádkových sil proti demonstraci dne 17. 11. v Praze. Z poznatků pracovníků OV KSČ v Praze získaných v základních organizacích strany vyplývá, že v hlavním městě je mezi bezpartijními i komunisty zásah bezpečnostních sil hodnocen jako nepřiměřený. Na mnoha pracovištích, závodech i institucích kolují petice, ve kterých je tento zásah odsuzován. Například v ČKD Dukla je podepisují i členové KSČ. Naproti tomu podle názoru krajských a okresních výborů strany je nezbytné zásah bezpečnosti jednoznačně obhájit. V tomto směru musí přinést více argumentů sdělovací prostředky. Všeobecně se požaduje vystoupení čelných představitelů, zejména generálního tajemníka nebo prezidenta republiky.

Od včerejšího dne je prakticky na celém území Prahy vylepeno množství nejrozličnějších provolání a výzev, na budovách i silnicích je řada nápisů. Jedná se převážně o prohlášení studentů jednotlivých pražských vysokých škol a pracovníků divadel. Odsuzují tvrdost zásahu pořádkových sil proti demonstraci 17. 11. 1989, podporují požadavek studentů na vyšetření tohoto "brutálního zákroku" a vyvození závěrů vůči jeho organizátorům. Obsahují dále výzvu k organizování protestních stávek, některé dokonce ultimativní požadavky, včetně "odstoupení viníků a funkcionářů, s

jejichž souhlasem celý zákrok proběhl". Ve vývěsních skřínkách, na výkladních skříních obchodů, v metru a na řadě dalších míst jsou rozmístěny výzvy k organizování generální stávky na 27. 11. 1989 mezi 12.00 - 14.00 hodinou. Rozšiřováno je i Provolání nově ustaveného "Občanského fóra" /viz příloha/. U vyvěšených prohlášení se tvoří hloučky občanů, někde i velké skupiny lidí, kteří je čtou, výzvy nejsou odstraňovány.

Z krajů v této souvislosti zaznívá kritika na malou rozhodnost centra. Je uváděno, že ve stanoviscích ÚV KSČ nejsou potřebné záruky pro funkcionáře a komunisty. Pokud by se tato situace nezměnila, je možné počítat s tím, že ztratíme podporu mnohých poctivých členů strany. Například v Západočeském kraji se požaduje ofenzivnější přístup centrálních orgánů, aby nedošlo k převzetí iniciativy opozicí. Z řady závodů zaznívá požadavek uskutečnit celostátní aktiv LM /Kovo Cheb, Hnědouhelné doly a briketárny v Sokolově/. Většina pracovních kolektivů odsuzuje vystoupení studentů. Přijímány jsou rezoluce na podporu politiky strany a státu.

V Západočeském kraji sledují pracující vývoj v Praze a odsuzují demonstrace studentů, přičemž převládají názory, že studenti jen využívají výhody socialismu a nemají právo na takovéto chování a na vznášení požadavků na "věšení komunistů". Naprostá většina komunistů i bezpartijních tohoto kraje si nepřeje narušování veřejného pořádku a je toho názoru, že současná situace v okolních socialistických státech negativně ovlivňuje události u nás.

V Praze, ale i ve všech krajích republiky jsou velmi časté připomínky k nepřesvědčivým informacím poskytovaným čs. sdělovacími prostředky o průběhu událostí v Praze ve

dnech 17. až 19. 11. 1989. Například komunisté v Severočeském kraji kritizují neúplnost informování našimi sdělovacími prostředky a zpoždování informací publikovaných Rudým právem. Pod vlivem působení západních sdělovacích prostředků a nejednotnosti informací, zveřejňovaných v našem tisku, je zpochybňována pravdivost oficiálních stanovisek. V kraji postupně sílí kritika informací z Mladé fronty, Svobodného slova a dalších novin. Silně kritizováno je rovněž vysílání Čs. televize v programu Studio KONTAKT a Československého rozhlasu v programu Mikrofórum. Rovněž ve Středoslovenském kraji jsou hodnoceny negativně, jako instruktáž k dalšímu organizování stávek na školách a divadlech, kde dříve nebyly, dnes již jsou.

Situaci na školách a mezi studenty silně zkomplikovalo prohlášení SÚV SSM a vystoupení s. Mohority. Toto stanovisko je v krajích komunisty a funkcionáře nejvíce odsuzováno. Na většině vysokých škol se dále neučí. Ukazuje se, že někteří mladí učitelé jsou radikálnější než studenti. Velmi komplikovaná situace je v Liberci na Vysoké škole strojí a textilní /Severočeský kraj/ a na Univerzitě Palackého v Olomouci /Severomoravský kraj/. Stávkové nálady se postupně přenášejí i na střední školy. Například v Praze na střední odborné škole výtvarné a umělecko-průmyslové spali žáci celou noc i s některými rodiči. Na některých středních školách v Jihočeském kraji jsou rozšiřovány letáky k podpoře pražských studentů.

Množí se případy, kdy na školy v jednotlivých krajích přijíždějí údajní studenti z Prahy nebo kulturní pracovníci organizovat stávky a ovlivňovat mládež /například na vysoké škole v Ostravě, v Brně a jinde/. V Plzni v nočních hodinách /20.11. 1989/ navštívili vysokoškolské koleje zástupci DAMU Praha, prováděli zde agitaci mezi studenty, na nichž se

účastnila i herečka divadelního klubu Plzeň, která požadovala od studentů podporu požadavků umělců.

Ministerstva školství přijala opatření k zamezení přístupu studentů k rozmnožovací technice, počítačům, je snaha udržet studenty na školách. Ministrině školství, mládeže a tělovýchovy ČSR svolává na dnes v 15. hodin rektory a děkany samostatných fakult.

Situace mezi pracovníky kulturní fronty se v podstatě nemění. K protestům proti zásahu bezpečnostních sil 17. 11. 1989 se postupně připojují další kulturní instituce v hlavním městě i dalších krajích republiky. Po svém včerejším jednání se ke stávce připojili i pražští výtvarní umělci. Na poradě ředitelů divadel se zástupci ministerstva kultury ČSR a oddělení školství, vědy a kultury ÚV KSČ bylo řečeno, že pokus o zvrácení rozhodnutí ke stávce je zatím neúspěšný. Některí ředitelé divadel uvedli, že jejich vliv na chod věcí může být ještě více oslaben, protože rozhodování přebírají stávkové výbory. Hovořili o tom, že pokud nebude veřejnost seznámena se zahájením vyšetřování pátečního zásahu bezpečnostních sil, s výsledkem vyšetřování a návrhem na potrestání viníků, nejsou schopni řídit divadelní kolektivy.

Na zítřek /t. j. 22. 11. 1989/ je svolán výbor Svazu českých spisovatelů, který se rovněž chce vyslovit k událostem v duchu obecně převažujícího negativního hodnocení. Nebezpečným rysem současné situace je, že dochází k postupnému sbližování některých členů uměleckých svazů a představitelů kulturních institucí /i komunistů/ s představiteli opozice.

Jak vyplývá z poznatků oddělení školství, vědy a kultury ÚV KSČ, je snaha zpochybnit stanovisko k událostem ze 17. listopadu 1989, které bylo včera přijato na

společném zasedání vlád, je v oblasti kultury a umění neudržitelné. Tomu nasvědčoval například i průběh schůze CZV KSČ a předsedů ZO KSČ v Národním divadle dne 21. 11., které se zúčastnili ministr kultury ČSR a vedoucí odboru kultury ÚV KSČ. Účastníci této schůze výslovně požádali přítomné zástupce, aby tlumočili vedení strany a státu, jejich nespokojenost s tím, že nijak nereagovalo na jejich kritické připomínky, které k současné politice vyjadřovali v průběhu letošního roku i k jejich odsouzení pátečního zákroku.

Ústřednímu výboru KSČ došlo k 21. 11. 1989 celkem 19 rezolucí, převážně ze stranických orgánů a aktivů. Například 38 účastníků aktivu členů CZV KSČ, předsedů ZO KSČ a hospodářského vedení závodu ČKD Praha, kombinát Švermovy závody Slaný /Středočeský kraj/ odsoudilo zneužití pietního aktu k uctění památky Jana Opletala k protisocialistickému vystoupení. Spolu s tím vyjádřili nesouhlas s postoji některých představitelů naší kulturní fronty, kteří vytvářejí podmínky pro destabilizaci naší společnosti. Účastníci uvedeného aktivu podporují úsilí ÚV KSČ a vlády ČSSR, které směřuje k řešení úkolu přestavby, soudobých problémů a věří, že budou přijata potřebná opatření, aby se podobné akce neopakovaly. Současně požadují podrobnější informovanost ze strany veřejných sdělovacích prostředků, směřující k vysvětlování uvedených jevů a k zabránění šíření různých fám i dezinformací, které zbytečně jitrí emoce a protisocialistické nálady. Provádět důslednější kontrolu činnosti stranických organizací, působících ve školství, v kulturní frontě, ve sdělovacích prostředcích a zintenzivnit ideově výchovnou práci proti nepřátelským silám.

Účastníci mítinků, provedených na velitelství ve všech jednotkách svazku pohraniční stráže Julia Fučíka, vyznamenaného Řádem rudé zástavy v Plané u Mariánských Lázní

vyjádřili ve stanovisku hluboké rozhořčení nad tím, že "nepřátelé socialismu na čele s Chartou 77 se neštítí zneužít pietního aktu, organizovaného na památku obětí studentů v boji proti fašismu, k protispolečenským vystoupením". Vyjádřili podporu politice KSČ a vlády ČSSR i odhodlání bránit výsledky 41 - letého úsilí pracujícího lidu, vedeného KSČ.

Jednotlivá upozornění

- Zaznamenány byly případy odevzdávání stranických průkazů na protest proti zásahu pořádkových sil. Členskou legitimaci odevzdal např. ředitel pivovaru v Litoměřicích /Severočeský kraj/. Ve s. p. Křižík Praha požádalo o zrušení členství v KSČ 8 členů 9. základní organizace strany.

- Funkcionáři strany ze Středočeského kraje upozorňují, že podpisy studentů pod jednotlivými stanovisky a rezolucemi jsou často vynucovány pod tlakem. Do škol se dostávají kulturní pracovníci, ale i chartisté, kteří studenty ovlivňují.

- V divadle J. K. Tyla v Plzni /Západočeský kraj/ se dnes očekává demonstrace a ve 14.00 hodin shromáždění studentů na Lochotíně.

- V okrese Přerov /Severomoravský kraj/, z pracoviště chartisty Zukala /Osvětlovací sklo Valašské Meziříčí/ odešlo z jeho iniciativy 15 zámečníků dálnopis do Prahy na podporu studentů.

- Podle poznatků jihomoravského KV je připravována na dnešek opět na náměstí Svobody v Brně demonstrace.

- Někteří komunisté v Praze vyslovují názory, že je již rozhodnuto zahájit vyšetřování pátečního bezpečnostního zásahu. Žádají, aby došlo k objektivnímu posuzování celé situace a byla vyvozena přísná opatření i proti studentům, kteří se chovali značně agresivně vůči příslušníkům bezpečnosti.

- Ke stávce studentů se připojili zaměstnanci i pedagogové VŠUP v Praze s tím, že sice budou docházet do školy, ale nebudou pobírat plat. Rezoluci, která obsahovala i požadavek generální stávky, podepsali členové ZO KSČ, ROH, SČSP. Celkem 83 podpisů. Řada pracovníků této školy vyjádřila stanovisko, že za neadekvátní zásah VB proti studentům nesou odpovědnost s. Jakeš a Štěpán.

- Východočeský KV KSČ zaslal generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ s. Jakešovi dopis, jeho obsah je přiložen.

Přepis z telefonické zprávy

Generální tajemník ÚV KSČ

s. M. J a k e š

Praha

Vzniklá politická situace v Praze a v celé republice nenechává pracující Východočeského kraje netečnými. Na KV KSČ se obrací pracovní kolektivy ze závodů Stavostroje a Tepny Náchod, Veby Broumov, ZVÚ Hradec Králové, ELP Hlinsko v Čechách, Transporty Chrudim a dalších míst z celého kraje, ZO KSČ, jednotliví komunisté s požadavky o zabezpečení klidu a pořádku. Pracující i komunisté vyjadřují nesouhlas se zpravodajskými relacemi v Čs. televizi, Čs. rozhlasu, nejednotnými informacemi tisku. Těmito prostředky se navozuje atmosféra společenského neklidu, nabádá se k organizování stávek, demonstrací a jiných akcí, které zákonitě musí narušit politický, hospodářský a další život v celé naší společnosti. V souladu s názory pracujících Východočeského kraje požadujeme urychlené zjednání pořádku ve sdělovacích prostředcích. Jejich činnost v současné době neslouží přestavbě a demokratizaci. Včerejší pracovní aktiv 540 zástupců s.p. z průmyslu, zemědělsko-potravinářského komplexu, stavebnictví, obchodu, dopravy a místního hospodářství dal jednoznačnou odpověď na řešení současné politické situace - tvůrčí práci přispět k rozvoji společnosti. K zabezpečení náročných úkolů potřebujeme klid, veřejný pořádek, stabilitu ekonomiky a celého společenského života. To vyžaduje od každého komunisty rozhodnost, odpovědný přístup k plnění úkolů na jednotlivých pracovištích, principiální agitační práci v občanských i pracovních kolektivech. K tomu je nezbytná včasná, objektivní a jednotná informace. Očekávají ji všichni komunisté.

Hradecký Květoslav

tajemník KV KSČ

Hradec Králové